

Versie: 3 juni 2021

N.V. Rotterdamsche Tramweg Maatschappij

© Allan Kleiweg

Tijd.art. Tram of bus op Schouwen

Wie in de geschiedenis van de RTM duikt, komt soms onverwachte pareltjes tegen. Zo ook onderstaande berichten over de discussie over verder met tram of bus, een rijksvergoeding voor verbussing en herbouwplannen op Schouwen, na de Watersnoodramp. De artikelen zijn van onbekende redacteurs, en zijn voor uw leesgemak hier integraal overgenomen uit de tijdschriften 'Zierikzeesche Nieuwsbode' dan zaterdag 12 december 1953, 'Algemeen Handelsblad' van donderdag 15 juli 1954 en 'PZC' van vrijdag 20 augustus 1954, inclusief tussenkoppen, volzinnen en enkele eventuele schrijf-, stijl-, tik- of zetfouten.

STICHTING "NIEUW SCHOUWEN-DUIVELAND"

Brouwershaven uitte bezwaren tegen verdwijning van de tram

Centrale busgarage zou ter plaatse kunnen komen

Woensdagavond belegde de Stichting "Nieuw Schouwen-Duiveland" een openbare vergadering in "Hôtel Ringelberg" alhier. De voorzitter der Stichting, de heer P. Heering, heette de aanwezigen van harte welkom en zei dat het plan naar Brouwershaven te komen reeds veel eerder gemaakt was, maar door onvoorziene omstandigheden dit pas heden kon worden verwezenlijkt. Spr. schetste hierna het doel der Stichting, wat reeds was bereikt en wat nog moet worden bereikt. Hij noemde de wet op de Rampschade, de herbouw der woonhuizen, het plaatsen van grote aantallen noodwoningen, die in een grote behoefte voorzien en het doen instellen van plaatselijke herstelcommissies. Voor al deze dingen heeft de Stichting reeds grote aandacht gehad en de nodige druk uitgeoefend op de diverse overheidsinstanties voor een snelle afwikkeling van deze zaken.

Over het verkeersvraagstuk zegt spr. allereerst de boot met koplading te noemen, welke in het belang van het gehele eiland in een grote behoefte zal voorzien. Het is inderdaad waar,. Dat de opritten niet direct aan de gestelde eisen voldoen, maar dit komt merendeels doordat de kopladingboot "Krammer" te laag is. Zodat deze niet lang meer mee zal gaan, aldus de voorzitter.

Wat de kwestie tram of bus betreft, heerst op het eiland de algemene opinie, dat de tram zo gauw mogelijk dient te verdwijnen. Spr. citeert enige regels uit het raadsverslag van Brouwershaven, waarbij hij de uitlatingen, gedaan door burgemeester van Leeuwen, een infame insinuatie noemt. Er is bij de Stichting nooit de gedachte opgekomen, een kwestie op een oneerlijke manier te regelen. Dat er in Brouwershaven een stroming is, die vóór de tram is, kan ik me indenken, aldus de voorzitter, gezien deze plaats altijd de centrumplaats der R.T.M. op ons eiland was, maar de zojuist genoemde uitlatingen worden door de Stichting niet genomen.

Voor de boomplantactie wordt reeds veel propaganda gemaakt buiten het eiland, zodat er la een mooi bedrag voor dit doel is binnengekomen. Het ledental der Stichting bed Raagt momenteel plm. 1200 .

Na de pauze wordt gelegenheid gegeven vragen te stellen. De heer A. Gast zag graag enkele nachtdiensten ingevoerd op het veer Zijpe-Anna Jacobapolder en het vervoer van fietsen, kinderwagens e.d., bij toekomstige bustractie, per vrachtauto. De voorzitter zegt dat de R.T.M. de invoering van nachtdiensten zal bekijken. Wat de tweede vraag betreft heeft de rapporteur der Stichting, de heer Groskamp, medegedeeld, dat iedere bus acht fietsen met zich mee zal kunnen voeren.

Karakteristiek element

De heer Bastiaanse zegt dat eventueel veel sneeuwval of ijzel het railverkeer zijns inziens meer capabel is dan bustractie. “Dit is een voordeel”, zegt de voorzitter, “hoewel deze toestanden slechts enkele dagen per jaar voorkomen.” Ook bepleit de heer Bastiaanse de terugkeer van de tram, gelet op het karakteristieke element in het eilandelijk beeld. Hij zag reeds node de stoomlocomotieven verdwijnen. Voorzitter Heering zegt at het “trammetje” wel een leuk gezicht was voor de vreemdelingen, maar we moeten met het nieuwe structuurplan mee en va het eiland geen museum maken.

De heer Everwijn zegt dat iedere gemeente vecht voor zichzelf, zodat het begrijpelijk is dat deze reorganisatie voor Brouwershaven als centrumgemeente van de R.T.M., een grote klap kan betekenen, omdat hier veel gezinnen hun brood aan de R.T.M. verdienen, waarvan uiteindelijk de middenstand profiteert. Het is, aldus spr., bekend, dat Zierikzee meestal geneigd is alles tot zich te trekken, zodat Zierikzee nu wel bij busvervoer de centrumplaats zal worden. De voorzitter antwoordt, dat hij zich de situatie van Brouwershaven best kan indenken en dat de Stichting alle pogingen in het werk zal stellen om de remise hier ter plaatse om te laten bouwen tot garage, zodat deze gemeente als voorheen de centrumplaats zal blijven.

N.a.v. een vraag over personeelsplaatsing, zegt de heer J.R. v.d. Wekken, dat er voor de ambachtslieden uit de remise, w.o. schilders, timmerlieden e.d. in de toekomst bij het wederopbouwplan genoeg emplooi zal zijn, zodat deze mensen niet, zoals de heer Hoek belichtte, naar een wachtgeldregeling behoeven te worden overgevoerd.

Nadat verschillende personen zich opgaven als lid van de Stichting “Nieuw Schouwen-Duiveland”, bedankte de voorzitter de aanwezigen voor hun opkomst. Na de vertoning van een tweetal films over de eerste rampdagen en “Terug naar het eiland”, een film over de verwoesting van Walcheren, sloot de voorzitter deze matig bezochte vergadering.

- / -

Vergoeding aan de R.T.M. voor tram op Schouwen-Duiveland

Modernisering en busvervoer

(Van onze parlementaire redacteur)
's-Gravenhage, 15 Juli

De Tweede Kamer heeft gistermiddag het wetsontwerp tot het verlenen van een vergoeding van f 1.085.000 aan de N.V. Rotterdamsche Tramweg Maatschappij voor de beëindiging van de exploitatie van de tramweg van Burgh over Brouwershaven naar Steenberg, z.h.s. aanvaard.

De voornaamste overweging voor de verdwijning is, dat de tram een obstakel vormt voor de uitbreidings- en wederopbouwplannen voor Schouwen en Duiveland. Op den duur zou echter ook uit verkeersoogpunt het verdwijnen van deze tram wel wenselijk zijn geworden. Er wordt thans overgeschakeld op autotractie.

De heren De Ruiter (c.h.), Gortzak (comm.), Van der Zaal (a.r.) en Posthumus (arb.) vreesden, dat de andere Zuidhollandse eilanden nog lang met de tram "opgescheept" zouden blijven. Zij drongen er bij de Regering op aan, dat zij ook daar zal streven naar de spoedige vervanging van de tram door een bus.

De minister van Waterstaat ad int. ir. Witte, die mr Algera reeds geruime tijd wegens ziekte vervangt, deelde mede, dat de RTM een eeuwigdurende concessie heeft en dat het daardoor niet gemakkelijk is, invloed in dit opzicht uit te oefenen. Er is echter overleg tussen de R.T.M., het Departement van Verkeer en Waterstaat en de gemeente Rotterdam. Naar de minister meende te kunnen zeggen, laat het zich aanzien, dat het vervoer in het door de R.T.M. bediende streken over niet te lange tijd zal zijn gemoderniseerd.

- / -

GARAGE IN BURGH, WERKPLAATS IN BROUWERSHAVEN

R.T.M. bouwt en moderniseert op Schouwen-Duiveland

Dienstgebouw met restaurant en slaapgelegenheid aan het Zijpe

De directeur van de Rotterdamse Tramweg Maatschappij, dr. H.J. van Zuylen, heeft ons gistermiddag tijdens een onderhoud in het RTM-hotel in Haamstede enige belangrijke mededelingen gedaan over de plannen van zijn maatschappij over de naaste toekomst± plannen voor nieuwbouw op verschillende punten in Zeeland, voor de modernisering van het rollend materieel en voor de a.s. winterdienstregeling. Zo zullen aan de reeds op Schouwen-Duiveland rijden nieuwe RTM-bussen enkele worden toegevoegd, terwijl bovendien voor de spitsuren “aanhangers” zijn besteld. Voorts heeft de RTM diverse bouwplannen in een vergevorderd stadium van voorbereiding en ten dele zelfs in uitvoering: een algehele modernisering van het tramstation te Zierikzee, een remise met grote onderhoudswerkplaats in Brouwershaven, waar men op den duur zelfs de carrosserieën van de vrachtwagens van het hele RTM-bedrijf in eigen beheer wil bouwen, een moderne garage met werkplaats voor kleine onderhoudswerken en reparaties aan de bussen in Burgh en tenslotte een dienstgebouw annex hotel-restaurant bij de aanlegplaats van de veerboot te Anna Jacobapolder.

Dit laatste project – evenals de overige een ontwerp van architect J. de Bie uit Gorcum, die reeds vroeger voor de R.T.M. bouwde – komt op de z.g. “terp” aan de Zuidzijde van het einde van de verkeersweg te liggen en begint dus op het 5 m hoge terpniveau, dat als volkomen waterveilig mag worden beschouwd. In de terp komen onder het gebouw nog enkele autoboxen. De eerste verdieping bevat de dienstvertrekken, enkele woonkamers voor het gezin van de beheerder en in een koepelvormige uitbouw naar de zijde van de rivier een soort cafetaria, alsmede de keuken van de boven de uitbouw gelegen restaurant. Verder komen op deze bovenverdieping enkele hotelkamers – voor laatkomende reizigers die de boot misten – en de slaapvertrekken van de dienstwoning. Beneden denkt men bovendien nog een ruime toilet- en wasgelegenheid in te richten.

Het licht in de bedoeling op het terrein naast het R.T.M.-hotel te Haamstede nog een bescheiden d’ependance te bouwen. Voorts behelzen de bouwplannen de nieuwe zeer moderne garage voor de autobussen te Burgh. Op het R.T.M.-emplacement zullen daar alle gebouwen, met uitzondering van de “watertoren” die tot woning zal worden verbouwd, verdwijnen om plaats te maken om plaats te maken voor een zo ver mogelijk naar achter gelegen garage met werkplaats van 35 bij 14 meter voeroppervlak. De naar de wegzijde gekeerde wand zal grotendeels uit glas bestaan.

Men hoopt in September aan deze garage te beginnen en haar dan voor het einde van het jaar te kunnen voltooien.

De voormalige tramremise met werkplaats te Brouwershaven zal geheel worden ingericht voor het onderbrengen van de vrachtauto’s waarmede o.m. 2 maal daagse vrachtdienst tussen Zierikzee en Rotterdam wordt gereden en verder voor het onderhoud en eventueel zelfs de nieuwbouw (carrosserieën voor vrachtwagens) van het wagenpark van een belangrijk deel van het gehele R.T.M.-bedrijf.

Personeel van de centrale werkplaats uit Rotterdam, zal, zodra men voldoende personeel heeft kunnen aantrekken, voor Schouwen-Duiveland, van Rotterdam naar Brouwershaven worden overgebracht. Hierdoor zal het aantal personeelsleden in deze gemeente, dat in de laatste jaren van 40 tot 15 daalde, weer aanzienlijk kunnen toenemen. Ook in de Westhoek, het natuurlijke begin- en eindpunt van de buslijnen op Schouwen-Duiveland, zal zo mogelijk weer een aantal R.T.M.-gezinnen komen te wonen.

Tramstation Zierikzee

Aan het herstel van het tramstation te Zierikzee, dat een volledige modernisering belooft te worden, wordt reeds hard gewerkt. Men hoopt dit werk begin September reeds gereed te hebben.

Er zullen strakke, architectonisch verantwoorde gevels ontstaan. Ook het interieur wordt keurig en doelmatig: rechts van de vestibule een gezellige wachtkamer met buffet, links de van de bagageruimte en half achter de hall het kantoor en vertrek voor de chef. Aan de zijde van de Blokweg komt zelfs nog een moderne, hygiënische toiletinrichting.

Elke gemeente langs de lijnen kan tegen betaling van de helft van de bouwkosten en de volledige onderhoudskosten een keurigeabri geplaatst krijgen. Alleen voor Brouwershaven is een “luxe-uitvoering” ontworpen, welke zich zelfs aanpast aan bij de architectuur van de bebouwing van het Marktplaatsje in de originele vorm van een markt tentje. Te Zijpe zal voorts ’n wachtkamer met buffet en dienruimte worden gebouwd, evenals te Anna Jacoba op de terp.

Anna Jacoba: een moeilijke haven

Tijdens de uiteenzetting over de plannen van het R.T.M.-bedrijf voor de naaste toekomst, heeft dr. Van Zuylen ook nog even gesproken over de veerdienst Anna Jacobapolder – Zijpe en de daarop vooral aan de zijde van Anna Jacobapolder in de afgelopen maanden ondervonden moeilijkheden.

De ligging van de haveningang is hier nu eenmaal bijzonder lastig, ook al door de aanwezigheid van de zijlading sponton, en ook de fuiken zijn niet zoals zij eigenlijk moeten wezen. Zij zijn destijds door Rijkswaterstaat snel gebouwd en daarmee was Schouwen-Duiveland na de ramp inderdaad geholpen, maar volledig “uitgekiend” konden zij daardoor niet worden. Men vreesde dan ook, dat zich in de winter vooral bij krachtige wind uit het Zuid-Westen en sterke ebging zich nog wel eens moeilijkheden zouden kunnen voordoen. Door een technische verbetering van de stuurinrichting van de boten hoopt men bepaalde moeilijkheden wel te kunnen voorkomen, maar voor het overige zal er voorlopig nog wel niet veel aan te doen zijn.

Hoewel de richtingfilm anders doet vermoeden, is dit motorwagen M 66 op Flakkee. De komst van de dieseltram werd, na een halve eeuw stoomtrams, als sterke verbetering gezien.

Na de Watersnood kwam onvermijdelijk de verbussing. Hier bus 37 'Damhert'.

Bronnen:

- Bron artikel 'Brouwershaven uitte bezwaren': ZB, Krantenbank Zeeland: dagblad 'Zierikzeesche Nieuwsbode' van 12 december 1953, bladzijde 6 . Auteur onbekend. Link naar originele publicatie: <https://krantenbankzeeland.nl/issue/zni/1953-12-12/edition/0/page/6> .
- Bron artikel 'Vergoeding voor tram': Delpher, dagblad 'Algemeen Handelsblad' van 15 juli 1954, bladzijde 5. Auteur onbekend. Link naar originele publicatie: <https://resolver.kb.nl/resolve?urn=KBNRC01:000041707> .
- Bron artikel 'R.T.M. moderniseert': ZB, Krantenbank Zeeland: dagblad 'Provinciale Zeeuwse Courant' van 20 augustus 1954, bladzijde 5 . Auteur onbekend. Link naar originele publicatie: <https://krantenbankzeeland.nl/issue/pzc/1954-08-20/edition/0/page/5> .
- Afbeelding 56d.1: M 66 - Fotograaf: Hans Oerlemans.
- Afbeelding 56d.2: Bus 37 - Fotograaf: Hans Oerlemans.